

Ostatní sú naši (II)

„Starostlivosť o niekoho nie je len hojenie malej rany. Je to nazeranie na osobu v jej celistvosti a hľadanie jej dobra v tomto svete aj v tom budúcom.“
Druhý článok o bratskom napomenutí.

10.11.2021

„A tak prišiel do samarijského mesta menom Sychar neďaleko pozemku, ktorý dal Jakub svojmu synovi Jozefovi“ (Jn 4,5). Túto cestu a tento konkrétny moment Ježiš starostlivo naplánoval. Chcel, aby sa jeho smäd

a smäd Samaritánky stretli pri studni. Studňa a voda sú vhodným prostredím na obdarovanie. Ježiš však túži darovať ten najväčší dar – túži darovať radosť a pokoj duši, ktorá je vyvolená od večnosti, aj keď sa možno v poslednej dobe vzdalaovala od Božieho srdca.

Blízkosť je Boží štýl

Svätý Josemaría hovorieval, že „Kresťanská láska spočíva nielen v *dávaní*, ale aj v *pochopení*,“^[1] v tom, že na seba vezmeme problémy a ťažkosti druhých. Ak sa snažíme tak žiť, ľudia a ich ťažkosti nie sú pre nás niečím cudzím, ale sú súčasťou nás samých. Kristus sa nezamýšľal nad tým, koľko času alebo námahy ho bude stáť stretnutie so Samaritánkou. Ten, kto sa stará o druhého, rozpoznáva dar, ktorým je každý človek, vidí v ňom Boží obraz a Pánovu nekonečnú lásku, ktorou miluje každú dušu. Každý človek je

darom pre svojich blížnych – ak si toto uvedomíme, je to prvý krok k tomu, aby sme boli schopní navzájom si pomáhať. Ježiš rozpoznáva, že život Samaritánky je darom. Preto ju žiada o vodu. Žízni po jej láske.

Kristus vychádza druhým v ústrety, aby sa s nimi stretol a zblízka ich sprevádzal. Pápež František vyzdvihuje túto skutočnosť poukázaním na začiatok Ježišovho verejného pôsobenia, keď si vyvolil byť pokrstený spolu s ostatnými, aj keď to nepotreboval. „V prvý deň svojho verejného účinkovania nám Ježiš týmto ponúka svoj *programový manifest*. Hovorí nám, že nás nezachraňuje zhora, nejakým rozhodnutím vládcu alebo aktom sily, nejakým dekrétom, nie: on nás zachraňuje tým, že nám ide v ústrety a berie na seba naše hriechy. Takto Boh víťazí nad zlom sveta: znížiac sa, berúc na seba bremeno. Je to tiež

spôsob, akým my môžeme
pozdvihnúť ostatných: nesúdiť,
neprikazovať, čo majú robiť, ale stať
sa blížnymi, spolucítiť, zdieľať Božiu
lásku. Byť blízko je spôsob konania
Boha vo vzťahu k nám; on sám to
povedal Mojžišovi: *„Veď ktorý národ
má svojich bohov tak blízko, ako som
vám blízko ja?“* Blízkosť je Boží štýl
voči nám.“[2]

Zakladateľ Opus Dei povedal, že
„bratské napomenutie je súčasťou
Božieho pohľadu na nás, jeho
láskyplnej Prozreteľnosti“.[3] Kto sa
stará o svojho brata či sestru, nesúdi
ostatných: snaží sa na nich pozeráť
tak, ako to robí Boh, a preto sa mu
zdajú všetci ako poklad, snaží sa ich
chrániť ako niečo vzácne. „Bratské
napomenutie sa rodí z lásky –
prejavuje sa v ňom naše želanie, aby
druhí boli stále šťastnejší.“[4] Táto
dychtivosť po tom, aby boli druhí
šťastní, nás vedie k tomu, aby sme sa
angažovali v ich živote, no s veľkým

rešpektom k ich slobode, lebo len vtedy ide o pravú lásku. Pomáhať bratom a sestrám na ceste k svätosti neznamená kontrolovať ich či vykonávať nad nimi dozor, ale starať sa o nich a čakať, ako bude Boh konať v ich duši. „Vykonávať dozor vyjadruje skôr starosť o dodržiavanie doktrín a zvykov, no starať sa o niekoho znamená, že sa zaujímame, aby v srdci druhého človeka bola vždy soľ a svetlo. Byť ostrážitý znamená striechnúť na to, aby sa odvrátilo nebezpečenstvo, no starať sa o niekoho znamená trpezlivo sa spolupodieľať na tom, ako Pán prináša spásu svojmu ľudu.“[5]

Na srdciach ľudí záleží

„Keď napomínate bratov, musíte milovať ich chyby,“[6] povedal svätý Josemaría. Starostlivosť o niekoho nie je len hojenie malej rany. Je to nazeranie na osobu v jej celistvosti a hľadanie jej dobra v tomto svete aj v

tom budúcom. Lebo dobré aj zlé skutky vychádzajú z ľudského srdca (porov. Mt 15,19). Našou hlavnou starosťou by teda malo byť srdce človeka, a nie nejaké malé detaily, ktoré sú často súčasťou životného štýlu daného človeka. Kto chce pomáhať druhým, neostane zaseknutý pri vonkajších aspektoch, na ktoré sa díva oddelene od osoby ako celku. Musíme skôr hodnotiť udalosti vo svetle túžby druhého človeka po svätosti a *zobuť si z nôh obuv, lebo stojíme na svätej zemi* (porov. Ex 3,5). Bratské napomenutie určitým spôsobom vyjadruje postoj niekoho, kto túži pomôcť objaviť dary, ktoré nám Boh chce dať uprostred mnohých bojov každodenného života: „*Keby si poznala Boží dar*“ (Jn 4,10). Všetka bratská pomoc by mala byť dávaná takýmto spôsobom, aby pomohla blížnemu objaviť dar ukrytý v každom jeho zápase. Ak chceme bratsky napomínať, máme byť

niekým, kto sa stará o druhých a nežne dohliada na ich svätosť, a nie niekým, kto ostražito sleduje, či sa nášmu bratovi alebo sestre darí „splňať určité štandardy, ktoré sme si sami predsavzali.“[7]

Ježiš, napríklad, nesústredí svoju pozornosť na okrajové problémy života Samaritánky. Ide priamo do srdca bolesti tejto milovanej duše. Pomocou rozhovoru ju nasmeruje k pravde, ktorá ju už nezahanbuje. A ona sa vráti do dediny a všetkým vyrozpráva, aká sa cíti oslobodená: *„Podte sa pozrieť na človeka, ktorý mi povedal všetko, čo som porobila! Nebude to Mesiáš?“* (Jn 4,29).

Ježiš nás učí, že Boží pohľad zahrňa všetko, aj to zdanlivo nedôležité, aj to duchovne dôležité. Je trpezlivý a všetko vidí ako súčasť celkového života človeka. „V našej individualizmom preniknutej dobe je nutné znovu odhaliť dôležitosť

bratského napomínania, aby sme spoločne napredovali k svätosti. (...) Je teda dôležitou službou pomáhať a nechať si pomôcť dospieť k pravdivému sebazpoznaniu, aby sme zlepšili vlastný život a spravodlivo kráčali po Pánovej ceste. Stále je potrebný milujúci a napomínajúci pohľad, ktorý poznáva a uznáva, rozlišuje a odpúšťa (porov. Lk 22,61), ako to s každým z nás urobil a robí Boh.“[8] Tento pohľad sa nezameriava na drobné nedôležité detaily a nesnaží sa ich zveličovať. Naopak, je to pohľad plný nádeje, ktorý sa zameriava na veľké perspektívy. A keďže sa snažíme plniť Ježišovo výslovné pranie, chceme konať tak, ako by konal on: „*Chod' a napomeň ho medzi štyrmi očami. Ak ťa počúvne, získal si svojho brata.*“ (Mt 18,15)

Bratským napomenutím pomáhame bratom a sestrám v ich každodennej úprimnej snahe o svätosť. Naším

cieľom nemá byť ich celkom napraviť, keďže Boh pracuje v každej duši, ale práve naopak, máme potvrdiť, že svätosť je kompatibilná so slabosťami každého človeka. Pomôžme si tu slovami sv. Jána Zlatoústeho: „Náš Pán nehovorí: obviňujte, vytýkajte a hľadajte pomstu, ale naprávajte.“[9] Je potrebné, aby sme druhým preukázali pochopenie s ich zápasom, rešpektovali ich pocity a podporili ich v ich snažení. Našou pomocou im tiež pripomíname, že aj my na oplátku rátame s ich pomocou. Každé bratské napomenutie má v sebe zahrňať diskretnú úctu voči bratom a sestrám a voči pôsobeniu milosti v ich duši.

Ovocie priateľstva

Takáto pomoc a podpora je možná len za určitých podmienok. Je k tomu potrebná blízkosť, úprimný záujem a skutočná starosť o život toho druhého. Ak sa snažíme byť

druhému bratom či sestrou,
preukázať mu láskavosť a dobre ho
spoznať, vznikne tak ozajstný
vzájomný priateľský vzťah. Bratské
napomenutie je potom prirodzeným
ovocím tejto trpezlivo obrábanej
pôdy. Okrem toho, na preniknutie do
srdca druhého človeka je potrebná
empatia. Takúto pomoc nemôžeme
poskytnúť zvonka alebo z diaľky.
Dnes už chirurgovia majú k
dispozícii nástroje, s ktorými vedú
vykonávať precízne operácie v tele
pacienta bez toho, aby bol zákrok
príliš invazívny. Podobne aj keď na
seba berieme zodpovednosť za
svojho brata či sestru a vstupujeme
prítom do ich srdca, ktoré je
posvätným miestom, musíme to robiť
veľmi jemne, bez toho, aby sme
narušili ich intimitu.

Osobu, ktorú sa chystáme
napomenúť, musíme aj dobre poznať.
Každý z nás má iný temperament,
čím sa odlišujeme jeden od druhého.

Svätý Josemaría to považoval za ústrednú súčasť „veľmi odlišných činiteľov“^[10] ľudí v Opus Dei a v Cirkvi. Nemali by sme si však myslieť, že rozdielnosť reakcií tých, ktorí prijímajú bratské napomenutie, možno pripísať iba ich pokore alebo citlivosti. Pre niektorých ľudí môžu aj tie najjemnejšie slová znieť ako výčitka. Pri rozhovore s takýmito ľuďmi Ježiš odhaľuje pravdu s veľkou jemnosťou a dokonca aj chválou. Robí to tak napríklad so ženou, ktorá natrela jeho nohy olejom v dome farizeja Šimona (porov. Lk 7,36-50). Iným ľuďom zas treba povedať veci jasne, lebo inak pociťujú nedostatok skutočnej náklonnosti a záujmu. Marta potrebovala dvakrát počuť svoje meno, aby pochopila, že aj ona si môže vybrať ten „lepší podiel“ (porov. Lk 10,38-42). Tomáš potreboval fyzickú blízkosť nášho Pána, aby sa znova stal verným apoštolom, ktorý za svojho Pána položí život (porov. Jn 20,26-29).

Dobrý zločinec po svojej náprave dostáva nečakaný dar: ešte v ten deň bude s Ježišom v raji (porov. Lk 23,39-43). Samaritánka potrebovala čas, pomalý a pokojný rozhovor na odľahlom mieste, sama s Ježišom. Žiadne dve osoby v evanjeliách nie sú rovnaké a ani ich reakcie nie sú rovnaké. A to platí aj pre ľudí okolo nás.

„Ak niečo v nás nie je v poriadku, druhí nám pomáhajú úžasným prostriedkom, ktorým je bratské napomenutie, ktoré si vyžaduje hlboko nadprirodzenú náklonnosť a veľkú silu, keďže niekedy je veľmi náročné napomínať brata. S oddanosťou poukazujú na to, čo nie je dobré a dajú nám aj dôvody. No za vašim chrbtom o vás hovoria ako o svätcovi a úžasnej osobe. Nie je to prekrásne, deti moje? Hovoríme o oddanosti a toto je ľudská oddanosť. Neklameme. Nehovoríme, že tí druhí majú skvelé vlastnosti, ktoré v

skutočnosti nemajú. Ale nikdy nemôžeme tolerovať kritizovanie za ich chrbtom. A nepríjemné veci hovoríme láskavo, aby sme ich mohli napraviť.“[11]

* * *

Svätý Josemaría veľmi dôrazne povedal, ako niekto, kto to zažil na vlastnej koži, pasívne aj aktívne: „Bud' si istý, že keď bratsky napomínaš, pomáhaš spolu s Kristom niesť kríž svojho brata. Ide o plne nadprirodzenú pomoc, keďže bratské napomenutie predchádza, sprevádza aj nasleduje tvoja modlitba.“[12]

V Káne Galilejskej Mária vidí, že sa minulo víno a že tým môže utrpieť radosť novomanželov. Ako dobrá pozorovateľka sa podujme na „materské napomenutie“. Mária hľadá riešenie. Hovorí s Ježišom a s obsluhujúcimi. Pomáhať takto bratovi či sestre znamená získať pre nich od Krista to najlepšie víno. Toto

sa dosahuje iba tak, že prinášame Ježišovi duše a hovoríme mu o nich, keďže ten, ktorý ich miluje najviac zo všetkých, je ten, kto zbral na seba úlohu spasť ich.

Diego Zalbidea

[1] Sv. Josemaría, *Cesta*, č. 463.

[2] Pápež František, Anjel Pána, 10. 1. 2021.

[3] Mons. Javier Echevarría, *Memoria del Beato Josemaría Escrivá*, Rialp, Madrid 2000, s. 127.

[4] Mons. Fernando Ocáriz, List, 1. 11. 2019, bod 16.

[5] Pápež František - Kardinál Bergoglio, X. generálne zasadanie Synody biskupov, 2. 10. 2001.

[6] Sv. Josemaría, Poznámky z rodinného stretnutia, 18. 10. 1972.

[7] Mons. Fernando Ocáriz, List, 28. 10. 2020, bod 6.

[8] Pápež Benedikt XVI., Posolstvo na Pôstne obdobie 2012, bod 1.

[9] Sv. Ján Zlatoústý, *Homiliae in Matthaeum*, č. 60, 1.

[10] V Opus Dei je priestor pre každého, preto svätý Josemaría napísal, že hoci „spoločným menovateľom“ je hľadanie svätosti, existujú „veľmi odlišní čitatelia (autonómia) zodpovedajúci rôznym podmienkam ich charakteru a temperamentu a dokonca aj rozmanité cesty, po ktorých Ježiš zavedie ich duše“ (*Apuntes íntimos*, č. 511).

[11] Sv. Josemaría, Poznámky z rodinného stretnutia, 21. 5. 1970.

[12] Mons. Javier Echevarría,
Memoria del Beato Josemaría Escrivá,
Rialp, Madrid 2000, s. 128.

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sk-sk/article/ostatni-su-
nasi-ii/](https://dev.opusdei.org/sk-sk/article/ostatni-sunasi-ii/) (05.08.2025)